

CİNSEL İSTİSMAR MAĞDURU ÇOCUK İFADELERİNİN ÖLÇÜT BAZLI İÇERİK ANALİZİ (CBCA)¹

Alparslan EYÜPOĞLU*

ÖZ

Hem dilbilim (özellikle söylem çözümlemesi), hem de kriminoloji biliminin çalışma alanına giren, cinsel suç mağduru çocuk ifadelerinin gerçekliğinin ve yaşanmışlığının analizinin amaçlandığı bu çalışmada, gerçekten yaşanmış cinsel şiddeti anlatan ifadelerin, uydurma ifadelerden nicel ve nitel olarak farklı olup olmadığı ve bir ifadenin içeriğinin gerçekten yaşanmış kısımlarını uydurma kısımlarından ayırmanın mümkün olup olmadığı sorularına cevap aranmıştır.

Çalışmanın bütüncesini, Profesör Hubert Van Gijsegem (1994) tarafından gerçekleştirilen «Impact de diverses variables de l'abus sexuel sur la qualité de la déclaration de l'enfant tel que déterminée par la méthode SVA (Statement Validity Analysis) » isimli çalışmada kullanılan bütünceden seçilen 10 cinsel suç mağduru çocuk ifadesi oluşturmuştur. "CBCA" (Criteria-Based Content Analysis) metodu kullanılarak çözümlenen 10 ifadede, CBCA ölçütlerinin, ifadelerin gerçekten yaşanmış olduğunu gösterme üzerine %90 oranında etkili olduğu saptanmıştır. Ayrıca ifadelerin gerçeklik koşulu için "en az 8 ölçüt bulunması" yaklaşımının geçerli olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda, çocukların cinsel istismarına dair vakaların çoğunda elde kalan tek veri olan mağdurun ifadesinin, mutlaka uzmanlar tarafından analiz edilerek geçerliliğinin değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ölçüt Bazlı İçerik Analizi, (CBCA), (SVA), Çocukların Cinsel İstismarı, Mağdur Çocuk İfadeleri.

CRITERIA-BASED CONTENT ANALYSIS (CBCA) OF CHILD VICTIMS OF SEXUAL ABUSE

ABSTRACT

In this research, which was at the crossroads of linguistics and criminology, it was aimed to analyze the validity and the actuality of the infant victims' statements; Solutions to the problems of whether the statements that sexual abuse really happened were different from the fictitious statements in terms of quantity and quality or it was possible to distinguish the really experienced parts from the fictitious parts were sought.

---

* Dr.J.Bnb., Jandarma Okullar Komutanlığı Öğretim Başkanlığı, Yabancı Dil Dersleri Bölümü, Öğretim Elemanı, alpeyup@hacettepe.edu.tr

The corpus of the research constituted the statements of 10 infant victims of sexually abused, who were chosen from the corpus used in the research called « Impact de diverses variables de l'abus sexuel sur la qualité de la déclaration de l'enfant tel que déterminée par la méthode SVA (Statement Validity Analysis) » carried out by Dr. Hubert Van Gijsegem and his team in 1994. In 10 statements analyzed with the criteria of "CBCA" (Criteria-Based Content Analysis), it was shown that CBCA was 90% effective to demonstrate if the statements really happened. Furthermore it was determined that it was necessary to maintain at least 8 criteria for the validity of the statements. In the end of the research, it was concluded that the victim statements-the sole data that could be obtained in most cases -had vital importance, and they should be analyzed by the experts if they were valid or not.

Keywords: *Criteria-Based Content Analysis, CBCA, SVA, Statement Validity Analysis, Child Victims of Sexual Abuse.*

GİRİŞ

Mağdur ya da zanlı ifadelerinin doğruluk ve geçerlik analizi hem dilbilim uzmanlarının hem de adli bilim uzmanlarının ilgi alanına giren bir konudur. Mağdur ifadelerinin gerçek mi yoksa uydurma mı olduğu konusu özellikle çocukların cinsel istismarına dair davalarda çok önemlidir, zira bu vakaların birçoğunda yeterli fiziksel delil bulunmamaktadır. Mağdur üzerinde cinsel saldırıya dair fiziksel delillerin bulunmaması durumunda, örneğin; olayın üzerinden uzun zaman geçmesi ya da mağdurun yıkanıp temizlendikten sonra adli makamlara başvurması gibi sebeplerden dolayı elde kalan tek veri, mağdurun, şüphelilerin ve tanıkların ifadeleri olmaktadır. Bu nedenle, cinsel saldırı iddialarını içeren çocuk ifadelerinin gerçekliğinin analizi oldukça önemli bir konudur.

Bu çalışmada, Ölçüt Bazlı İçerik Analizi (CBCA "Criteria-Based Content Analysis") metodundan hareketle, gerçekten yaşanmış cinsel şiddeti anlatan ifadelerin, uydurma ifadelerden nicel ve nitel olarak farklı olup olmadığı ve bir ifadenin içeriğinin gerçekten yaşanmış kısımlarını uydurma kısımlarından ayırmanın mümkün olup olmadığı sorularına cevap aranacaktır.

Çalışmada, Montreal Üniversitesi'nden profesör Hubert Van Gijsegem (1994) tarafından gerçekleştirilen ve "Québec Sosyal Araştırmalar Konseyi" tarafından sübvansé edilen çalışmada kullanılan bütüncü kullanılmıştır. Anılan çalışmanın bütüncüsü, Gençleri Koruma İdaresi (D.P.J. - Direction de la Protection de la Jeunesse-), Sağlık ve Sosyal Hizmetler Merkezi (C.S.S. - Centre de Santé et de Services sociaux) gibi Kanada hükümetine ait sosyal kurumlarda, ya da poliste görüntülü ya da

sesli ifadesi bulunan cinsel şiddet mağduru çocukların ifadelerinden oluşmaktadır. 93 kız ve 26 erkek olmak üzere 119 mağdur çocuk ifadesinden oluşan bu örneklem, görgü tanığı, tıbbi muayene, saldırganın itirafı gibi delillerce desteklenen gerçekten yaşanmış ifadelerdir. Bu çocuklardan sadece 33'ü Fransızca konuşan Québec bölgesindedir ve bu çocuklardan 10 tanesi rastlantısal olarak seçilerek bütüncü oluşturulmuştur (yaşları 4 ila 13 arasında değişen 6 kız, 4 erkek). Van Gijsegem ve Eyüpoğlu arasında 2 Eylül 2011 tarihinde "Montreal Gouin Psikoloji Merkezinde" imzalanan kontrat (EK-A), insan hakları hükümleri ve Türkiye ile Kanada'da yürürlükte olan çocukları korumaya dair kanunlar gereğince, ifadelerdeki tüm kişi ve yer isimleri, tarihler ve mağdurların kimliklerini ortaya çıkarabilecek tüm emareler değiştirilerek gizlenmiştir.

1. ÖLÇÜT BAZLI İÇERİK ANALİZİ (CBCA "CRITERIA-BASED CONTENT ANALYSIS")

İfadelerin geçerliği ve doğruluğu konusundaki ilk çalışmalar 1950'li yıllarda alman psikolog Udo Undeutsch tarafından yapılmıştır. "İfadelerin Gerçeklik Analizi" (Statement Reality Analysis) adını verdiği tekniğinde, cinsel saldırı olaylarının anlatıldığı ifadelerde bulunmasını beklediği 19 emareyi gruplandırmıştır. Çalışmasının amacı, "cinsel suç mağduru çocuk ifadelerinin gerçeği yansıtacak şekilde mahkemeye sunulmasını sağlamaktır" (Casoni, 1999: 310).

Bu türden ifade analizi teknikleri, Undeutsch tarafından sistematize edilmesinden sonra günümüze pek az değişiklikle ulaşmıştır. Halihazırda, dünyada en çok kullanılan teknik "ifadelerin geçerlik analizi" (SVA² "Statement Validity Analysis")'dir ki bu tekniğin merkezinde de "Ölçüt bazlı içerik analizi" (CBCA "Criteria-Based Content Analysis") yer almaktadır. Bu yöntem, başından geçen cinsel istismar olayını anlatan çocukların ifadelerine dayanarak, 19 ölçüt ile olayın gerçekten yaşanmış mı yoksa uydurma mı olduğunu belirlemeye çalışır. Tekniğin temel mantığı, "gerçekten yaşanmış olayların ifadesi, uydurma olayların ifadesinden niteliksel ve kalite olarak farklıdır" (Yuille, 1992: 90) savına dayanır.

a. CBCA Ölçütleri

- İfadenin tutarlılığı (mantıksal yapı)
- Yapılandırılmamış ürün olması (spontane ifade)

- Yeterli miktarda detay
- Kavramsal çatı
- Karşılıklı etkileşimlerin tasviri
- Karşılıklı diyalogların aktarımı
- Beklenmedik yarım bırakmalar
- Alışılmadık detaylar
- Periferik (çevresel) detaylar
- Doğru aktarılmış fakat anlaşılmamış detaylar
- Harici olaylara göndermeler
- Kendi psikolojik durumuna göndermeler
- Saldırganın psikolojik durumuna göndermeler
- Spontane düzeltmeler
- Hafızanın yanılabilirliğini kabul
- Kendi ifadesi hakkında şüpheye düşme
- Kendini suçlama
- Saldırganı affetme
- Suça dair spesifik karakteristikler (Yuille, 1992: 93)

(1) İfadenin tutarlılığı (mantıksal yapı)

Bu ölçüt, ifadenin tüm bileşenlerinin sağlam ve tutarlı bir şekilde bir araya gelmesiyle belirir. Undeutsch, “kendi içinde ifade tutarlı olmalıdır” diyerek, “iç tutarlılık ve ” “kararlılık” terimlerini kullanmıştır (Undeutsch, 1967: 138). Arntzen’e göre gerçek yaşanmış bir ifadede “kavramsal detaylar çelişkisiz ve sağlam bir bütün oluştururlar. Bir ifade, ancak değişik

bölmeleri mantıklı ve tutarlı bir şekilde bir araya geliyorsa gerçek yaşanmış diye nitelendirilebilir” (Arntzen, 1983: 51).

Bu ölçütün varlığını tespit etmek için, analist ifadeyi kendi iç gelişimi açısından değerlendirir. Cümleler birbirini çürütmemelidir ve bir cümleden diğer cümleye geçiş mantıklı olmalıdır. Örneğin, gece ortaya çıkan bir olayın içinde gündüze dair öğeler bulunmamalıdır. Aslında analist bu ölçüt için tutarlılığı değil de tutarsızlığı arar. Başka bir deyişle, ifadenin bütünü içinde ciddi tutarsızlıklar tespit etmezse, ifade tutarlıdır diye değerlendirir. Bundan dolayı, bütüncüye oluşturan 10 ifadenin hiçbirinde kayda değer tutarsızlık tespit edilmediğinden, tüm ifadelerin bu ölçüte dair izleri taşıdığı değerlendirilmiştir.

(2) Yapılandırılmamış ürün olması (spontane ifade)

Başından geçen cinsel istismar olayını anlatan çocuk, “anlattıkça hatırladığı yeni şeylere göre tali detaylar ekleyebilir” (Haesevoets, 2000: 188). Yaşanmış hadiselerde, “olaylar ifadenin içerisine düzensiz bir biçimde serpiştirilmiştir” (Arntzen 1983: 80). Gerçekten de, yaşanmış hikâyelerin anlatımında, olaylar mutlaka kronolojik bir şekilde dizilmezler.

Aslında, bu ölçüt insanın sağ duyusuna zıt gibi görünmektedir zira insanlarda, cümleler ne kadar kronolojik sırada dizilirlerse o kadar gerçeğe yakındır diye bir önyargı mevcuttur. Hâlbuki bu bir yanıltmacadır, çünkü yalan hikâyeye uyduranlar, anlattıklarından emin görülmemekten korkarlar ve hep aynı şeyleri, aynı sıralama dâhilinde söylemeye çalışırlar.

Diğer taraftan, bu ölçüt, bir ifadenin birden fazla tekrarlanması durumunda da kendini göstermektedir. Örneğin, “okuldan saat 18:30’da çıktık. Otobüse bindiğimizde saat 18:45’di. Eve geldiğimizde saat 19:30’du... » gibi cümleler, birkaç tekrarda hep aynı şekilde ve hiç değişmiyorsa, bu durum 2. kriterin yokluğuna dair bir emare olarak değerlendirilmelidir, zira (CBCA) alanında yapılan çalışmalar, gerçek mağdurların çoğu zaman saat ve tarihleri tam hatırlayamadığını göstermektedir.

Özetle, bu ölçütün başlıca göstergeleri “kronolojik sırada anlatmamak, geriye dönüşler, ana konudan sapmalar ve yön değiştirmelerdir” (Beaulieu-Prévost, 2001: 42).

(3) Yeterli miktarda detay

Arntzen'e göre, "uydurma hikâyelerde, süslenerek anlatılacak kaliteli detaylar olmayacağından, detayların fazlalığı hikâyelerin gerçekliği açısından en önemli belirtilerden biridir" (Arntzen, 1983: 27). Bu ölçüt daha ziyade detayların toplamıyla ilgilidir. İlerleyen bölümlerde incelenecek olan 8, 9 ve 10. ölçütlere dair emareler de bu ölçütü güçlendiren faktörlerdir. Sonuç olarak, bir ifade yerler, kişiler, objeler, kokular, renkler, duygular vb. hakkında ne kadar fazla detaylı bilgi içerirse, o kadar güvenilirdir.

(4) Kavramsal çatı

Bu ölçüt, olayların uzay-zaman bağlamında ifade edilmesiyle ilgilidir. Bu durum, kişinin yaşamındaki olayların mekân ve zaman bağlamında cereyan etmesini kapsar, zira "gerçek kesitler ancak uzay-zamanda örülü olarak belirirler" (Undeutsch, 1967: 139). Olaylar, kişinin hayatındaki diğer faaliyetleriyle ve alışkanlıklarıyla ilişkili bir biçimde yer alırlar. Arntzen'e göre, "güvenilir bir ifade, günlük faaliyetler, alışkanlıklar, aile hayatı, arkadaş çevresi, komşuluk ilişkileri... gibi öğelerle bezenir" (Arntzen, 1983: 35). Bu manada kavramsal çatı, "ifadenin, bir doğum günü, bir arkadaş ziyareti gibi her türlü yer ve zaman bağlamında cereyan eden faaliyetlerle ilişkili şekilde anlatılmasıdır" (Haesevoets, 2003: 143). Örneğin mağdur, bir öğlen vakti köpeğini parkta gezdirirken saldırının gerçekleştiğini anlatabilir.

Bütünceden verilen aşağıdaki örneklerde altı çizili yerler, anılan ifadelerde bu ölçütün varlığına işaret etmektedir³:

Örnek (1)

Çocuk — Pikniğe gitmiştik. Ayrıca kamp yapıyorduk. Hmm. Geceydi ve çok geç değildi. Bize ödünç dart vermişti ve dart oynuyorduk fakat dartin oklarıyla koşmuyorduk... (İfade 1)

Örnek (2)

Psikolog — Dur bakalım yeniden başlayalım biraz. Sen babanla mı kalıyorsun?

Çocuk — Bana bazen babam bakıyor. Bazen ama her zaman değil, sadece hafta sonları. (İfade 2)

Örnek (3)

Psikolog — Şimdi... Yani kış mıydı? Kar var mıydı? Yoksa yaz mıydı?

Çocuk — O gün bir dersi kaçırmıştım çünkü annem beni almaya okula gelmişti, bir randevumuz vardı. Sonra gerisini hatırlamıyorum. (İfade 5)

(5) Karşılıklı etkileşimlerin tasviri

Bu ölçüt, ifade içindeki saldırgan ve mağdurun birbirlerine karşı reaksiyonlarıyla ilgilidir. Mağdur, “karşılıklı tavırları, cinsel ve fiziksel etkileşimleri anlattıkça, cinsel saldırı senaryosunun gerçekten yaşanmışlığı kuvvetlenir” (Haesevoets, 2000: 190).

Bütüncüyü oluşturan 10 ifadenin her birinde karşılıklı etkileşimlerin tanımlandığı en az bir örnek tespit edilmiştir. Bunlardan bazıları aşağıdaki örneklerde altı çizili bölümlerde görülmektedir:

Örnek (4)

Psikolog — Bunu yaparken sana ne söylüyordu?

Çocuk — Bana kızıyordu, bana bağıırıyordu. Çünkü içki içmişti. Çok içki. İçkisi bittiğinde gidip tekrar dolduruyordu. (İfade 3)

Örnek (5)

Psikolog — Sana dokunuyordu demek... Anlatabilir misin biraz?

Çocuk — Evet, bana vuruyordu, kalçalarım vuruyordu. Bana vurmasını sevmiyorum. (İfade 3)

Örnek (6)

Çocuk — Annem dışarıdaydı, eve döndü. Uyuduktan sonra annemin sevgilisi yanıma geldi. Soyunmaya başladı. Sonra beni soydu. (İfade 8)

(6) Karşılıklı diyalogların aktarımı

Bu ölçüt, mağdur ile saldırgan arasındaki konuşmalarla ilgilidir. Mağdur doğrudan ya da dolaylı anlatımlarla, saldırganla arasında geçen diyalogları aktarabilir ve bu şekildeki aktarımlar onun ifadesinin geçerliğini kuvvetlendirir. Örneğin, mağdurun elbiselerini çıkarmasını isteyen bir saldırganı ele alalım. Mağdur bunu iki şekilde aktarabilir: “1. Bana “elbiselerini çıkar! dedi; 2. Bana elbiselerimi çıkarmamı söyledi” (Haesevoets, 2000: 190). Birinci aktarım doğrudan, ikinci aktarım ise dolaylıdır. (CBCA) ölçütleri doğrudan aktarımı daha kuvvetli bir emare olarak değerlendirmekle birlikte, her ikisini de dikkate alır.

Bu ölçüt için bütüncede tespit edilen birçok örnekten bazıları aşağıdaki gibidir:

Örnek (7)

Psikolog — Sana söylediği güzel sözlerden birkaç tanesini bana söyler misin?

Çocuk — “Çok güzelsin, sana dokunmayı seviyorum”, böyle şeyler işte. (İfade 10)

Örnek (8)

Çocuk — Biliyor musun, kendimi tutuyordum. Sonra bana: “ellerini aşağı indirmezsene sana bir tokat atacağım”, dedi. (İfade 8)

Örnek (9)

Psikolog — Sırrı saklayacağını nereden biliyordu baban?

Çocuk — Bana, bunları anneme anlatmamamı söyledi. Hiç hoşuma gitmedi. (İfade 5)

(7) Beklenmedik yarım bırakmalar

Cinsel saldırı esnasında beklenmedik kopukluklar, yarım bırakmalar ve komplikasyonlar bu ölçütün varlığına işarettir. Örneğin çocuk, olay esnasında “biri kapıya vurdu, telefon çaldı, adam yataktan düştü” (Haesevoets, 2003: 114) gibi ayrıntılardan bahsedebilir. Dolayısıyla, “beni okşamaya başladı, cep telefonu çaldı, uzun süre konuştu, sonra çıktı” gibi bir cümlelerin uydurma hikâyelerin içeriğinde yer alması pek beklenmez.

Örnek 10’da yer alan “suyun kesilmesi” beklenmedik bir hadisedir ve olayın gerçekliğini kuvvetlendiren bir ipucudur:

Örnek (10)

Psikolog — Sen demek öyle yapıyordun... Baban da aynı şeyi mi yapıyordu?

Çocuk — Evet. Sonra ben onu yıkadıktan sonra o tekrar yıkamam için zorluyordu. En son, suyun 15 dakika kesilmesine kadar devam etti. (İfade 3)

Örnek 11’de ise, çocuğun bir müdahalesi sonrasında saldırganın eylemini bitirmesi beklenmedik bir yarım bırakmadır:

Örnek (11)

Psikolog — Divanın arkasında... Tamam böyle... Sonra nasıl oldu, sen mi bu şekilde durdun?

Çocuk — Hayır, o beni bu şekilde oturttu.

Psikolog — Ha tamam... Sen ne yaptın sonra?

Çocuk — Tam o sıra : “X., bırak beni şimdi. Bak benim judo yaptığımı biliyorsun!” dedim. O da beni bıraktı. (İfade 10)

(8) Alışılmadık detaylar

Bu ölçütte esas olan, kişilere, nesnelere ve olaylara dair beklenmedik, şaşırtıcı, az rastlanan ve beş duyuya hitap eden detaylardır. Mesela mağdur, saldırganın kolunda bir dövme olduğunu söyleyebilir. Bu kapsamda, “yaşanmamış bir hikâye uydurulduğunda, içinde alışılmadık detaylara çok ender rastlanır. Olayı bizzat yaşamadan bu detayların uydurulması zordur ve bu yüzden bu detaylar ifadenin güvenilirliğini yükseltir” (Haesevoets, 2003: 144).

Bütüncedeki dördüncü ifadeden alınan aşağıdaki Örnek 12 ve Örnek 13’de yer alan “yeşil renk” ve “benler” alışılmadık detaylara birer örnektir:

Örnek (12)

Çocuk — Bir şişenin içindeydi. Tamam. Sonra şişenin kapağını açtı. Kremi ellerine ve organına sürdü.

Psikolog — Ne renkti?

Çocuk — Yeşil. (İfade 4)

Örnek (13)

Psikolog — Karnında, karın bölgesinde dikkatini çeken bir şey oldu mu?

Çocuk — Hayır. Ama yüzünde benler vardı. Aynı B. Gibi. B.’nin yüzünde de benler var ama babamda ondan daha fazla var. (İfade 4)

(9) Periferik (çevresel) detaylar

Periferik detaylar, olayla ilgili fakat olayın merkezinde olmayan detaylardır. Yani, “dışarıdaki olayların hadisenin merkezine taşınması sözkonusudur” (Haesevoets, 2003: 144). Başından geçen cinsel saldırı olayını anlatırken, o esnada odaya giren bir fareden bahsetmeye başlayan bir mağdurun durumu bu kiritere iyi bir örnektir. Bu şekilde mağdur, konu merkezinden uzaklaşarak periferik başka bir ayrıntıya yönelir, bir müddet sonra ise tekrar ana çatı altına döner. Aslında olayın esasıyla uzaktan yakından bir ilgisi olmayan bu şekilde bir farenin uydurma ifadenin içinde yer alması çok düşük bir ihtimaldir.

Üçüncü ifadeden alınan aşağıdaki Örnek 14'de, başından geçen cinsel saldırı olayını detaylı bir şekilde anlatan mağdur çocuğun, birden olayla alakası olmayan, yengeç avlayan arkadaşlarından bahsetmeye başlaması bu ölçüte bir örnektir:

Örnek (14)

Çocuk — Aslında bunu yapmaya hakkı yoktu. Ben arabayla oynuyordum. Akşamüstüydü. Benim dışarı çıkmamı engelledi ve onunla yatmaya zorladı. Diğer arkadaşlarım yengeç avlıyorlardı. Kendisiyle duş almaya beni zorladı...(İfade 3)

Yine onuncu ifadeden alınan aşağıdaki Örnek 15'de mağdur saldırı olayını anlatırken, arada ilgisiz bir detay olan köpeğinden söz etmeye başlıyor ki bu periferik bir detaydır:

Örnek (15)

Çocuk — Sana söyledim işte. Bağırarak istedim fakat bağırırsam da bir işe yaramayacağını biliyordum, çünkü abim ve arkadaşları dışarıdaydılar. İşe yaramayacağını biliyordum. Köpeğim de oradaydı...

Psikolog — Köpeğin mi?

Çocuk — Evet köpeğim. Köpeğim hiç evden dışarı çıkmaz. (İfade 10)

(10) Doğru aktarılmış fakat anlaşılmamış detaylar

Bu ölçüt, özellikle ve sadece çocuklara karşı cinsel saldırı olaylarında görülebilecek bir kriterdir. Cinsel bilgisi hiç olmayan yada çok az olan mağdur çocuğun, başından geçen cinsel içerikli hadiseleri, olması gereken şekilde ve büyükler tarafından bilinen kelimelerle anlatabilmesi mümkün değildir. Undeutsch'a göre bu kriter "mağdur çocukların bilgileri ve anlayışlarıyla uydurmaları mümkün olmayan detaylara işaret eder. Mesela çocuk, saldırganın bir yeri ağrıdığı için tuhaf sesler çıkardığını söyleyebilir (halbuki bu onun zevk almasından kaynaklanan bir ses!) (Undeutsch, 1967:114).

Bütüncedeki ikinci ifadeden alınan Örnek 16'da yer alan mağdur çocuk, kendisine cinsel istismarda bulunan babasının yaptığı eylemi anlatırken, "Bana vajinasını gösterdi" diyerek, karşı cinsin cinsel organını tarif ediyor fakat ismini bilmiyor. Dolayısıyla bu cümle, 10. kriterin ifadede var olduğunu gösteren bir ipucudur:

Örnek (16)

Psikolog — Baban sana ne gösterdi?

Çocuk — Bana vajinasını gösterdi

Psikolog — Demek baban sana vajinasını gösterdi... Vajina nedir ki?
(İfade 2)

Yine yedinci ifadedeki mağdur çocuk Örnek 17’de altı çizili bölümde spermden bahsediyor fakat ismini ve ne olduğunu bilmeden, sadece gördüklerini kendi dil seviyesi ve edinimleri nispetinde anlatıyor:

Örnek (17)

Çocuk — Sonra... Bazen beyaz sıvı vardı, sıvı, sıvı... Küçük beyaz sıvı. Bazen beyazdı, bazen sarıydı...

Psikolog — Nereden çıktı bu sıvı?

Çocuk — Orasından. (İfade 7)

(11) Harici olaylara göndermeler

Bu ölçütteki ayrıntılar, cinsel saldırı olayının senaryosuyla direkt alakalı değil fakat olaya dolaylı olarak bağlıdırlar. Haesevoets’e göre, “mağdur çocuk, olay dışındaki bir hadiseyi olaya bağlayarak anlatabilir. Mesela, saldırgan mağdura, daha önce başka birinin ona aynı şeyi yapıp yapmadığını sorabilir” (Haesevoets, 2000: 192). Aynı şekilde, olaydan birkaç hafta sonra saldırganla başka bir yerde karşılaştığından bahsedebilir. Dolayısıyla, bu kriterdeki detaylar olayla alakalı fakat olayın geçtiği uzay-zaman bağlamının dışında cereyan eden ayrıntılardır.

Bütüncedeki birinci ifadeden alınan Örnek 18’deki mağdur çocuk, altı çizili yerlerde başından geçen cinsel saldırı olayını anlatırken, o saldırının uzay-zaman bağlamı dışında, eskiden olmuş başka bir olayı anlatmaya başlamaktadır. Bu durum dış olaylara bir atıf olarak değerlendirilmiştir.

Örnek (18)

Psikolog — Tamam... İyi baba derken... Babanda iyi olarak ne gördün?

Çocuk — Hmmm... Çünkü bir defasında bizim ikimize 20’şer sent vermişti. Gidip bu parayla Batman kartları aldık. Şeker aldık. (İfade 1)

(12) Kendi psikolojik durumuna göndermeler

Bu ölçütün varlığı, cinsel saldırı esnasında/öncesinde/sonrasında, mağdur çocuk neler hissettiğini anlattığında ortaya çıkar. Bu şekilde mağdur çocuk, “korktuğunu, tiksindiğini, sinirlendiğini, utandığını veya daraldığını anlatabilir” (Haesevoets, 2000: 192).

Aşağıdaki 19, 20 ve 21. örneklerde altı çizili yerler, mağdurun kendi psikolojik durumuna yaptığı atıfları göstermektedir:

Örnek (19)

Psikolog — Sana yetişkinler için filmler seyrettirdiğinde ne yapıyordun?

Çocuk — Kendimi kötü hissediyordum. (İfade 1)

Örnek (20)

Psikolog — Bu olayı annenle konuşmak seni rahatlattı mı?

Çocuk — Evet. Fakat üzüldüm. Bir de boğazım acıdı. (İfade 2)

Örnek (21)

Psikolog — Sana bakarken bir şey diyor muydu?

Çocuk — Vücudumun güzel olduğunu söylüyordu. Böyle konuşmasını hiç sevmiyordum. (İfade 4)

(13) Saldırganın psikolojik durumuna göndermeler

Mağdurun kendi hislerine yaptığı atıflar kadar, saldırganın hissettiklerinden söz etmesi de önemlidir. Dolayısıyla, gerçek yaşanmış cinsel saldırı hadiselerinde mağdur, çoğu zaman saldırganın düşüncelerini, duygularını ve motiflerini tasvir eder. “Mağdur, saldırganın zihinsel durumunu gösteren hareketlerini veya duygusal tepkilerini anlatabilir. Mesela, saldırganın yorgun, üzgün, gülerüzlü ya da sinirli görüldüğünden bahsedebilir” (Haesevoets, 2000: 192).

Aşağıdaki üç örnekte altı çizili yerler, mağdur tarafından saldırganın psikolojik durumuna göndermeleri içermektedir:

Örnek (22)

Psikolog — Sinirli miydi?

Çocuk — Sarhoştı. (İfade 1)

Örnek (23)

Psikolog — Tamam. Peki, neden korkuyordun?

Çocuk — Çünkü bana kötü davranıyordu. (İfade 10)

Örnek (24)

Psikolog — Neden annene söyleme diyordu sana?

Çocuk — Çünkü annemle kavga etmekten korkuyor. Bunu hiç sevmiyor. (İfade 4)

(14) Spontane düzeltmeler

Gerçek yaşamış bir hikâye anlatan cinsel suç mağduru çocuk, psikoloğun sorduğu bir soruya cevap verirken veya anlatımını sürdürürken kendi kendine düzeltmeler yapabilir. Bu şekilde ifadesinin bir kısmını değiştirerek yeniden ifade edebilir veya bir kısmını ortadan kaldırabilir. Bunun aksine, yaşanmamış bir olayı uyduran (sözde) mağdur, “karşısındakini etkilemek isteyeceği için söylediklerinden emin değilmiş izlenimi vermekten kaçınır, ifadesini tartışma konusu yapmaz ve çok ender olarak düzeltmeler yapar. İfadesi çok az spontane düzeltmeler içerir” (Haesevoets, 2000: 193). Mesela, “Ha tamam şimdi hatırladım! Bakkala gitmeden önce radyoyu açmıştım” (Beaulieu-Prévost, 2001: 45), şeklinde bir cümle bu ölçüte örnektir.

Bütüncede altıncı ifadede alınan Örnek 25’de altı çizilen yerler mağdurun kendi kendine yaptığı düzeltmeleri göstermektedir:

Örnek (25)

Psikolog — Onun evinde... Tamam... Hava aydınlık mıydı yoksa karanlık mıydı? Nasıldı?

Çocuk — Aydınlıktı.

Psikolog — Aydınlıktı demek.

Çocuk — Biraz karanlıktı. (İfade 6)

Yine onuncu ifadede yer alan mağdur çocuğun Örnek 26’daki cümleleri spontane düzeltmeler içermektedir: İlk başta annesinin nerede olduğunu bilmediğini söylerken, sonra alışverişe ya da dışarıya gitmiş olabileceğinden söz etmektedir:

Örnek (26)

Çocuk — Annem neredeydi bilmiyorum. Annem... Tamam... Gündüz vaktiydi. Annem alışverişe gitmişti ya da dışarıda randevusu vardı. (İfade 10)

(15) Hafızanın yanılabilirliğini kabul

Yaşadığı cinsel saldırı olayını anlatan mağdur çocuk ifadesini sürdürürken, “bazı detayları anımsamadığını itiraf edebilir ki bu onun ifadesinin gerçekliğini kuvvetlendiren bir unsurdur” (Haesevoets, 2000: 193). Gerçekten de, uydurulmuş (fiktif) ifadelerde (sözde) mağdurun, neler olduğunu anımsamadığını yada başına ne geldiğini bilmediğini söylemesi pek sık görülen bir hadise değildir, zira uydurduğu ifadenin daha gerçekçi görünmesi için her ayrıntıyı hatırladığını özellikle göstermek ister.

Aşağıdaki üç örnekte altı çizili kesitler, mağdurların ifadelerinde bu ölçütün varlığını göstermektedir:

Örnek (27)

Çocuk — Başka hiçbir şey hatırlamıyorum. Başkaca bir şey hatırlamıyorum.
Bir de... Bir defasında pizza almaya gitmişti, 9 parçalı pizza. Uslu durmamız için aldı. Bize verdi. Uslu durduk. (İfade 1)

Örnek (28)

Psikolog — Eskiciye nereye gittiğinizi hatırlıyor musun?

Çocuk — Yeri hatırlıyorum ama eskicinin bulunduğu sokağın ismini hatırlayamıyorum. (İfade 4)

Örnek (29)

Çocuk — Sonra... İkinci defa... Sanırım böyle... Filmden sonraydı. Önce mi sonra mı? İkinci defayı hatırlamıyorum (İfade 10)

(16) Kendi ifadesi hakkında şüpheye düşme

Yaşadığı cinsel saldırı olayını anlatan mağdur çocuk, ifadesinin bazı bölümlerinin tuhaf ve imkânsız gibi görülebileceğini ya da kendisinin de bu olaylara şüpheyle yaklaştığını; “bu biraz imkânsız gibi görülebilir, fakat...”, “sanırım maviydi, fakat çok da emin değilim, yeşil de olabilir”, “yanılmıyorsam ...”, “sanıyorum ki...” gibi ifadelerle ima edebilir.

Uydurulmuş ifadelerde ise (sözde) mağdur ifadesinden emin görünmemekten kaçınmaktadır. İfade uyduran kişi, “karşısındakinin gözünde güvenilir görünmeye çalışır ve ifadesinin üzerinde en ufak bir şüphe izi bırakmamaya dikkat eder. Bunun tam aksi olarak kendi ifadesinden şüphe duyma, ifadenin güvenilirliğini yükseltir” (Haesevoets, 2000: 193).

Bütünceden alınan aşağıdaki üç örnekte altı çizili yerler, mağdurların kendi ifadeleri hakkındaki şüphelerini içermektedir:

Örnek (30)

Psikolog — Bu onun hoşuna gidiyordu demek... Tamam.

Çocuk — Sanırım hoşuna gidiyordu. (İfade 3)

Örnek (31)

Psikolog — Ha tamam. Hangi gün olduğunu hatırlıyor musun?

Çocuk — Pazartesi ya da Salı. (İfade 5)

Örnek (32)

Psikolog — Gerisini hatırlamıyorsun... Fakat sen giyinik miydin?

Çocuk — Sanırım evet. (İfade 10)

(17) Kendini suçlama

Mağdur, “saldırganla arasında geçen jestlerin pek de münasip olmadığını ve de bunları yapmaması gerektiğini düşündüğünde bu ölçüt ortaya çıkar” (Haesevoets, 2000: 193). Bu şekilde kendini suçlayarak, mesela “Bu benim suçum, onunla çıkmamalıydım” (*ibid.*) şeklinde kurduğu bir cümle, onun ifadesinin güvenilirliğini kuvvetlendirir. Bunun tam aksine, uydurulmuş hikayelerde “çocuk daha ziyade saldırganı suçlar ve kendini hiçbir şekilde sorumlu veya suçlu görmez” (*ibid.*). Örneğin, bir ifadede mağdurun, “ Ben bunu hak etmiştim zaten!”, “Onu evime davet ederek aptallık yaptım” veya “Ona kapıyı açmamalıydım” gibi cümleler kurması bu ölçüte işaret eder. Bu çalışmada ise, bütüncedeki 10 ifadenin hiçbirinde bu kriterin izlerine rastlanmamıştır.

(18) Saldırganı affetme

Saldırgan daha ziyade baba, amca gibi bir yakın olduğunda bu ölçüt ortaya çıkar. Lapointe bu bağlamda ensestini etkisinden bahseder ve şu şekilde devam eder: “Mağdur çocuk cinsel istismarın sona ermesini ister fakat bu durum, onun babasını sevmesine engel değildir. Ayrıca, kendinin ciddiye alınması için başından geçen kötü olayların tüm detaylarını anlatır fakat babasını tam anlamıyla karalamaya çalışmaz” (Lapointe, 1993: 402). Mesela gerçek bir ifadede mağdur: “Belki de bunu bana isteyerek yapmadı” gibi bir cümle kurabilir. Bu şekilde mağdur, “saldırganı affetmeye ya da yaptıklarını mazur görmeye çalışır” (Haesevoets, 2000: 194).

Aşağıdaki örneklerde altı çizili yerler, bu ölçütün bütüncedeki ifadelerdeki izlerinden bazı kesitleri göstermektedir:

Örnek (33)

Psikolog — Tamam... Babanı tekrar görmek ister misin?

Çocuk — Evet, biraz, fakat... Evet, bana kötü bir şey yapmayacaksa onu görmek isterim. Onu görmeye gitmek isterim fakat gidemem çünkü üvey babam oraya gitmemi istemiyor. Çünkü gidersem bana kötülük yapabilir. (İfade 2)

Örnek (34)

Psikolog — Baban evden uzaklaştı değil mi?

Çocuk — Evet. Tedavi olmaya gitti, bu problemden kurtulmak için.

Psikolog — Gitmesi hakkında ne düşünüyorsun?

Çocuk — Gitmesi beni biraz üzdü. Ben babamı çok seviyorum. Gitmesi iyi olmadı. Geri dönmesini isterim fakat tedavi olması için gitmesi gerektiğini biliyorum. Bu yüzden artık üzülüyorum. (İfade 4)

Örnek (35)

Psikolog — Fakat yine de sana bunu yapmaya hakkı olmadığını bilmesi lazımdı. Bence, buna hakkı olmadığını polisin ona söylemesi lazım.

Çocuk — Onun hapse girmesini istemiyorum. Bu olayın dışında çok iyidir. (İfade 8)

(19) Suça dair spesifik karakteristikler

Bu son ölçüt, “toplumun geneli tarafından bilinmeyen fakat konunun uzmanı adli psikologlar tarafından bilinen cinsel saldırıya dair karakteristik detaylarıyla ilgilidir” (Yuille, 1992: 95). Örneğin, “okşamayla başlayıp penetrasyona doğru ilerleyen, yani kademeli olarak şiddeti artan cinsel saldırı; saldırganın tanınan ve güvenilen bir şahıs olması; olanları başkasına söylememesi için mağdura baskı yapması gibi ayrıntılar” (*ibid.*)

Örnek 36’da görüldüğü gibi, saldırganın eylemlerini bir oyun ya da duygusal bir yaklaşma şeklinde gizlemeye çalışması bu ölçüte işaret etmektedir:

Örnek (36)

Psikolog — Elini senin iç çamaşırına soktu... Uyumaya gitmeni söylemek için mi bunu yaptı?

Çocuk — Hayır.

Psikolog — Niçin peki?

Çocuk — Beni sevdiğini söylemek için. (İfade 1)

Örnek 37’de de, saldırganın çocuğu zorlayarak, başından geçenleri anlatmamasını istemesi de bu ölçütün spesifik durumlarından biridir:

Örnek (37)

Psikolog — Şimdi... Sen diyorsun ki baban sana kötü şeyler yaptı. Nedir bu kötü şeyler mesela?

Çocuk — Yani şimdi... Ben diyorum ki... Babam bana şeyini gösterdi. Bir de... Anneme söylersem bana kızacağını söyledi. (İfade 2)

3. İFADELERİN GEÇERLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE SONUÇ

Ölçüt bazlı içerik analizi konusunda uzmanlık eğitimi almış adli psikolog, kriminolog ya da adli dilbilim uzmanının, içeriği inceleyip ölçütleri belirledikten sonra, bir analiz ve bir değerlendirme yapması gerekmektedir.

Kaç ölçütün tespit edilmesi durumunda ifadenin geçerli ve gerçekten yaşanmış kabul edileceği konusunda genel geçer ve sabit bir kural ya da yaklaşım yoktur. Rastlanan ölçütlerin sayısı, söylemin toplam kalitesi ve diğer tamamlayıcı etkenlerin birarada değerlendirilmesi ile ifadenin gerçekliği tespit edilir. 10'dan fazla ölçüt tespit edilmesine rağmen analistin karar veremediği vakalar olabileceği gibi, bazen birkaç kriter kanaat için yeterli olabilir. Sonuçta, bu bir uzmanlık işidir ve örneğin bu makaleyi okuyup anlayan ancak profesyonel olmayan kişilerin işgüzarlık yapıp bir analiz yapmaya kalkışmaları ciddi hatalı sonuçlar doğuracaktır. Haesevoets'e göre, "ölçütlerin sayısı ne kadar çok olursa, ifadenin gerçekten yaşanmış olma ihtimali yükselir. Analistin, tecrübelerini, önsezilerini, gizli anlamları, söylenmeyenleri (...) de işin içine katarak bir değerlendirme yapması gerekir (Haesevoets, 2000: 195).

Bununla birlikte, bazı analistler 5+2 kuralını benimsemektedirler (ilk 5 ölçüt ve kalan 14 ölçütten 2 tanesi). Bir başka ekol ise "en az 8 ölçüt" yaklaşımını kabul etmektedir (bu çalışmada da bu yaklaşım esas alınmıştır), ki birçok bilimsel çalışma bu kuralın 90 % olasılıkla bir ifadenin gerçekliğini gösterdiğini ortaya koymuştur. Van Gijsegem bu konuda, "her ne kadar bilimsel çalışmalar, gerçekte yaşanmış olayların içeriğinin çok sayıda kriteri karşıladığını söylese de, eşik olarak kabul edilebilecek sayı halen keyfidir" (Van Gijsegem, 1994: 4), diye belirtmektedir. Sonuç olarak değerlendirme, CBCA ölçütlerinin sayısı, kontrol listesi (Validity Checklist), tanıkların ifadeleri, diğer fiziksel deliller, adli tıbbi muayene sonuçları gibi faktörlerin tümü göz önüne alınarak, sadece bu alandaki uzmanlar tarafından yapılmakta ve bilirkişi raporu oluşturulmaktadır.

Bu çalışmanın bütüncesini oluşturan ifadeler, güvenilir tanık, tıbbi bulgular, saldırganın itirafı gibi bir çok delil tarafından gerçekten yaşanmışlığı ispatlanmış ve de saldırganın Kanada mahkemeleri tarafından suçlu bulunarak hapse atılmasını sağlayan ifadeler olduğundan, çalışmada (CBCA) ölçütlerinin etkinliğini ölçmenin yanı sıra, "en az 8 ölçüt" yaklaşımının bir eşik olup olamayacağı araştırılmıştır.

Tablo: 1 Bütünceyi Oluşturan 10 İfade İçerisinde (CBCA) Ölçütlerinin Rastlanma Sıklıkları

Kriterler	İfadeler										Rastlanma sıklığı %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	100
2.	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	100
3.	√	√	√	√	√	√	√	√		√	90
4.	√	√	√	√	√	√	√	√		√	90
5.	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	100
6.	√	√	√	√	√	√	√	√		√	90
7.			√							√	20
8.	√	√	√	√			√	√		√	70
9.	√		√							√	30
10.		√	√				√			√	40
11.	√		√							√	30
12.	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	100
13.	√		√	√	√	√	√	√		√	80
14.				√	√	√	√			√	50
15.	√	√		√	√	√				√	60
16.			√		√	√	√			√	50
17.											0
18.		√		√	√			√		√	50
19.	√	√		√	√		√	√		√	70
Tespit edilen toplam kriter sayısı	13	12	14	13	13	11	13	11	4	18	
CBCA kriterlerinin etkinliği	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	90 %

Tablo 1’de bütünceyi oluşturan 10 ifade içerisinde CBCA ölçütlerinin rastlanma sıklıkları görülmektedir. Bu tabloda, CBCA ölçütleri %90 olasılıkla ifadelerin gerçekten yaşanmış olduğunu gösterdiğinden ve bu %90 aralığındaki tüm ifadeler 8’den fazla kriteri karşıladığından, bütünce “en az 8 ölçüt” yaklaşımını desteklemektedir. Sadece 9. ifadede 8’den az ölçüt görülmektedir ki, bu ifadedeki çocuk sadece 4 yaşında olup, dil edinim seviyesi ve zeka gelişimi tam bir cümle kurmasına bile yetmemektedir. Söz konusu durumda bile, “(CBCA) ölçütlerine göre bu ifade gerçek değildir” denemez, sadece “(CBCA) ölçütleri bu ifadenin gerçekliğini değerlendirmekte yetersiz kalmaktadır” denebilir. Zaten tıbbi muayene bulguları bu ifadedeki çocuğun gerçekten cinsel istismara

uğradığını göstermiş ve saldırgan Kanada mahkemelerince cezalandırılmıştır.

Sonuç olarak, çocukların cinsel istismarı konusu hayati öneme sahiptir ve suçun mutlaka ortaya çıkarılarak saldırganların cezalandırılması gerekir. Bu tür olayların büyük çoğunluğunda mağdur üzerinde cinsel saldırıya dair fiziksel deliller bulunmadığı için elde kalan tek veri mağdurun ifadesi olduğundan, bu ifadeler çok değerlidir ve mutlaka uzmanlar tarafından analiz edilerek geçerliği değerlendirilmelidir. Ölçüt bazlı içerik analizi, dünyanın birçok ülkesinde (Amerika ve Kanada'nın bazı eyaletleri, Almanya, İsveç, Hollanda, vs.) bilirkişi raporu olarak kabul görmektedir. Ayrıca, birçok kuramsal ve klinik çalışma (bu çalışma da dahil), bu metodun yaklaşık %90 oranda ifadenin doğruluğunu gösterdiğini ortaya koyduğundan, ilgili analizin değerli bir yaklaşım olduğu ve Türkiye'de de bilirkişi raporu olarak istenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

SONNOTLAR

---

¹ Bu makale, TÜBİTAK'ın "2214-Yurt Dışı Araştırma Burs Programı" desteğiyle, Alparslan EYÜPOĞLU tarafından Kanada'da yapılan çalışmalar sonucunda yazılmıştır.

² (SVA) ve (CBCA) kısaltmaları İngilizce olmalarına rağmen literatürde yoğun bir şekilde kullanıldıklarından, Fransızca ve İspanyolca gibi dillerde de orijinal şekilleriyle kullanılmaktadır ve neredeyse özel isim şeklini almıştır. Literatürle uyumu sağlamak için Türkçe çevirisinde de orijinal kısaltma benimsenmiştir.

³ Bütüncedeki her bir ifadede birden fazla örnek olmasına rağmen, çalışmada çok yer kaplamaması için sadece 3 ifadeden birer örnek gösterilmiştir. Bundan sonraki ölçütlere verilecek örneklerde de yaklaşım bu şekilde olacaktır. Ayrıca ifadelerin Fransızca olması ve bu çalışma için Türkçeye çevrilmesinden dolayı, Türkçedeki çocuk söylemleriyle arada farklar olabilir.

KAYNAKÇA

- Arntzen, F. (1983). **Psychologie der Zeugenaussage: System der Glaubwürdigkeitsmerkmale (2e éd.)**. Munich: Beck.
- Beaulieu-Prévost, D. (2001). **Analyse de validité des déclarations (SVA), mensonge et faux souvenir : validité et efficacité chez les adultes**. Thèse de maîtrise, Université Laval, Faculté des études supérieures, Québec.
- Casoni, D. (1999). **Les grilles de validation de témoignages d'enfants**. L. Brunet (sous la dir.). **L'expertise psycholégale: balises méthodologiques et déontologiques** (p. 309-328). Foy (Quebec): Presses de l'Université du Québec.
- Haesevoets, Y.H. (2000). **L'enfant en questions: De la parole à l'épreuve du doute dans les allégations d'abus sexuels**. Bruxelles : Éditions De Boeck Université.
- Haesevoets, Y.H. (2003). **Quels éléments retenir pour confirmer une révélation de maltraitance sexuelle émanant d'un enfant ou de ses parents, ou d'un adulte pour lui-même**. N. Horassius et P. Mazet (sous la dir.). **Conséquence des maltraitements sexuelles : reconnaître, soigner, prévenir** (p. 139-157). Paris: John Libbey Eurotext.
- Undeutsch, U. (1967). **Beurteilung der Glaubhaftigkeit von Aussagen [Veracity assessment of statements]**. Undeutsch (Ed.), **Handbuch der Psychologie : Vol. 11. Forensische Psychologie**. Göttingen, Germany : Hogrefe, 26–181.
- Van Gijseghem, H. (sous la dir.) (1992). **L'enfant mis à nu. L'allégation d'abus sexuel : la recherche de la vérité**. Québec, Canada : Méridien.
- Van Gijseghem, H. (1994). **Impact de diverses variables de l'abus sexuel sur la qualité de la déclaration de l'enfant tel que déterminée par la méthode SVA (Statement Validity Analysis)**. Recherche subventionnée par le Conseil québécois de la recherche sociale, École de psycho-éducation, Université de Montréal.
- Yuille, J. C (1992). **L'entrevue de l'enfant dans un contexte d'investigation et l'évaluation systématique de sa déclaration**. H. Van Gijseghem (sous la dir.). **L'enfant mis à nu. L'allégation d'abus sexuel: la recherche de la vérité**. (p. 67-102). Québec, Canada : Méridien.

İfadelerin Mahremiyetine Dair Kontrat

Contrat
entre APARSCAN EYÜPOĞLU
& HUBERT VAN GISEGHEM .

Je soussigné, A. Eyüpoğlu, déclare avoir reçu
de H. Van Giseghem 10 copies de transcriptions
de déclarations d'enfants abusés .
Ces copies portent les numéros :
27 ; 26 ; 15 a ; 10 ; 1 ; 15 ea ; 21
14 F0008 ; 04 M005 ; 07 M004

Je déclare tout faire par ce matériel resté
confidentiel et qu'aucun nom* (s'il paraît sous
une forme ou une autre) sera mentionné dans
ma thèse ou ailleurs.

* ou autre information permettant d'identifier le sujet

Fait le 2 septembre 2011
A. Eyüpoğlu

